

TIẾP CẬN LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TỪ LÝ THUYẾT VĂN BẢN

Hà Hữu Nga*

Tóm tắt: Lý thuyết văn bản càng ngày càng vượt khỏi địa hạt thuần túy ngôn ngữ và văn chương để trở thành bộ công cụ hữu hiệu đối với rất nhiều chuyên ngành khác nhau của khoa học xã hội và nhân văn, trong đó có lĩnh vực văn hóa học. Đối với các nhà ký hiệu học văn hóa thì một quá trình ký hiệu (semioses) cũng chính là quá trình tạo thành văn bản. Lễ hội truyền thống bao gồm hàng loạt ký hiệu biểu trưng, tạo thành các loại hình văn bản, chuyển tải vô số thông điệp, ý nghĩa, hệ giá trị cộng đồng, do đó hoàn toàn có thể sử dụng lý thuyết văn bản để tiếp cận với loại đối tượng này. Trong bài viết này, chúng tôi cố gắng tổng hợp các lý thuyết văn bản của Barthes, Kristeva, Lotman và Posner thành một bộ công cụ phục vụ cho việc nghiên cứu văn hóa học nói chung, và lễ hội truyền thống nói riêng. Chúng tôi chọn lễ hội Phù Đổng làm nghiên cứu trường hợp cho việc ứng dụng bộ công cụ lý thuyết văn bản, đặc biệt là lý thuyết văn bản ký hiệu học của Posner. Hy vọng rằng bộ công cụ này sẽ giúp chúng tôi tiếp cận một cách hữu hiệu với các lớp nội dung, ý nghĩa, các chuẩn mực, hệ thống giá trị của các lễ hội truyền thống Việt Nam trong các công trình nghiên cứu tới.

Từ khóa: Lý thuyết văn bản, ký hiệu học văn hóa, tác vật, tâm thể, lễ hội truyền thống.

Hà Hữu Nga: *Studying traditional festivals based on the theory of text*

Document theory extends beyond the domains of linguistics and literature and becomes an effective toolkit for various disciplines of the humanities and social sciences, including culturology. Semiosis is seen by cultural semioticians the formation of a document. Traditional festivals have series of symbolic signs which form various types of documents, conveying numerous messages, meanings, and systems of community values; therefore, document theory could be used to study this object. In this paper, we synthesized Barthes, Kristeva, Lotman and Posner's document theory into a toolkit for studying culturology in general and traditional festivals in particular. We have chosen Phu Dong festival as a case study for the application of the toolkit of the document theory, especially Posnerian document theory of semiotics. The toolkit is expected to help us effectively examine the layers of contents, meanings, norms and the system of values of the traditional festivals in Vietnam in future studie.

Keywords: Text theory, cultural semiotics, artifact, mind, traditional festivals.